

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Klub Za starou Prahu, z. s.
Mostecká 1
118 00 Praha 1

Váš dopis značky

Naše značka
MK 37298/2016 PI

Vyřizuje/linka

V Praze dne: 30. 5. 2016

Sdělení k žádosti o přezkum závazného stanoviska Magistrátu hlavního města Prahy, odboru památkové péče, č. j. S-MHMP 1911623/2015 ze dne 2. 12. 2015 ve věci odstranění stavby čp. 1502 a dvorního objektu bez čp. na pozemku parc. č. 330, k. ú. Nové Město, Praha 1

Památková inspekce Ministerstva kultury (dále jen „Památková inspekce“) se na základě Vašeho podnětu k přezkumu závazného stanoviska Magistrátu hlavního města Prahy, odboru památkové péče (dále jen „Magistrát“), č. j. S-MHMP 1911623/2015 ze dne 2. 12. 2015, ve věci odstranění stavby čp. 1502 a dvorního objektu bez čp. na pozemku parc. č. 330, k. ú. Nové Město, Praha 1, na území památkové rezervace v hlavním městě Praze, prohlášené nařízením vlády ČSR č. 66/1971 Sb. ze dne 21. července 1971, zabývala možným porušením zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Památková inspekce si nejprve vyžádala od Magistrátu spisový materiál v dané věci, který obdržela v úplnosti až dne 8. 3. 2016. Až od tohoto okamžiku bylo možné zjišťovat, zda jsou dány důvody k zahájení přezkumného řízení.

Předmětným závazným stanoviskem (č. j. S-MHMP 1911623/2015 ze dne 2. 12. 2015) Magistrát mj. připustil na území památkové rezervace v hlavním městě Praze odstranění domu čp. 1502 a dvorního objektu bez čp. na pozemku parc. č. 330, k. ú. Nové Město, Praha 1, za podmínky, že „*hodnotné prvky, uvedené ve Stavebně historickém průzkumu domu čp. 1502, Revoluční č. 30, v k. ú. Praha – Nové Město (Mgr. Patrik Líbal 03/2014), v seznamu hodnotných historických řemeslných prvků na str. 9-11 (4 kusy kovaných mříží před balkóny) a konzoly s mužskou hlavou, vsazené do všech supraport 1. patra (7ks) budou sejmuty a uloženy. Bude zpracován návrh dalšího nakládání s uvedenými prvky, který bude MHMP OPP předložen v samostatném správním řízení*“.

Ve svém podnětu zejména upozornujete na rozpor předmětného závazného stanoviska s právními předpisy, a to zejména s Úmluvou o ochraně architektonického dědictví Evropy a Úmluvou o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví Evropy. Na tomto místě je třeba uvést, že Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, publikovaná pod č.

73/2000 Sb.m.s. náleží mezi takzvané prezidentské smlouvy, tj. smlouvy, k jejichž ratifikaci prezidentem republiky je třeba souhlasu obou komor Parlamentu. V takovém případě se na obsah této smlouvy vztahuje čl. 10 Ústavy České republiky, ve kterém je konstatováno, že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je ČR vázána, jsou součástí právního řádu, stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Naopak mezi takový typ smluv nepatří Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví Evropy, publikovaná pod č. 159/1991 Sb. Památková inspekce zjistila, že Magistrát soulad záměru demolice s Úmluvou o ochraně architektonického dědictví Evropy ani s Úmluvou o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví Evropy nezkoumal. Ve vztahu k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví Evropy je tento stav dán tím, že tato úmluva nepatří mezi tzv. prezidentské úmluvy. Ve vztahu k Úmluvě o ochraně architektonického dědictví Evropy může vyvstat otázka, nakolik předmětné závazné stanovisko umožňující odstranění domu čp. 1502, Revoluční, je v souladu s čl. 4 odst. 2 Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy, kterým se Česká republika mj. zavázala, „*že předejde demolici chráněných statků*“, aby tím ve smyslu čl. 3 odst. 1 této úmluvy zajistila ochranu památek, architektonických souborů a míst (v tomto případě památkové rezervace v hlavním městě Praze). V této souvislosti [čl. 4 odst. 2 písm. b)] se Česká republika zavázala zavést legislativu, která vyžaduje příslušnému úřadu předložit jakýkoli plán ovlivňující architektonický soubor nebo jeho část nebo místo, který obsahuje demolici budov. Pokud Magistrát dospěl k závěru, že dům čp. 1502 (ve vztahu k památkové rezervaci v hlavním městě Praze) kulturněhistorické hodnoty (památkové ani urbanistické) nemá, byl by požadavek uvedení odkazu na Úmluvu o ochraně architektonického dědictví při novém projednání věci po případném zrušení předmětného závazného stanoviska pouze formální záležitostí, která by neměla vliv na výrok nového závazného stanoviska.

Ve svém podnětu uvádíte, že hodnota domu byla jednoznačně prokázána v posudku zpracovaném PhDr. Taťánou Petrasovou, CSc., který předložil v rámci řízení ve věci vydání předmětného závazného stanoviska Národní památkový ústav. Dále upozorňujete, že závěrečné zhodnocení Magistrátu, že dům čp. 1502 nevykazuje hodnoty zasluhující konzervaci či rekonstrukci, a proto je jeho odstranění přípustné, nebylo prokázáno. Naopak bylo podle Vás prokázáno, že objekt dle architektonické i urbanistické hodnoty má. Památková inspekce se s tímto Vaším názorem ztotožňuje. Hodnoty domu čp. 1502 byly jednoznačně popsány jak ve Vámi zmíněném posudku, tak ve Vámi předloženém stanovisku. Magistrát však při rozhodování ve věci demolice domu čp. 1502 vycházel také z jiných podkladů – odborných posudků nepřiznávajících domu čp. 1502 téměř žádné kulturněhistorické hodnoty a stavebněhistorických průzkumů (Stavebně historického průzkumu domu čp. 1502/II, Revoluční 30, Praha 1 – Nové Město, zpracovaného PhDr. Josefem Holečkem, Mgr. Petrem Štoncnerem, Janem Freiburgem a Mgr. Miroslavem Koželuhem v roce 2009 a Stavebně historického průzkumu domu čp. 1502, Revoluční ul. č. 30 v k. ú. Praha – Nové Město, zpracovaného Mgr. Patrikem Líbalem v březnu 2014), které v závěrech vyjadřují obdobný názor, že dům čp. 1502 vlivem přestaveb ztratil kulturněhistorické hodnoty do takové míry, že řešení rekonstrukce je velice složité. Stavebněhistorický průzkum zpracovaný Mgr. Líbalem v roce 2014 dokonce uvádí, že „*z hlediska architektonické stabilizace Revoluční ulice by bylo možno uvažovat i o nahrazení domu čp. 1502 adekvátní novostavbou, která by vytvořila odpovídající zakončení této významné městské tepny.*“ Památková inspekce pouze na okraj poznamenává, že již v roce 2010 upozornila na nedostatečnost jednoho z těchto stavebněhistorických průzkumů v rámci kontroly provedené v roce 2010 podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve věci postupu Národního památkového ústavu. Výstup z této kontroly však s ohledem na

jednoznačný požadavek mlčenlivosti podle zákona o státní kontrole Magistrát neměl ani v době provádění kontroly, ani v rámci následného správního řízení ve věci vydání předmětného závazného stanoviska k dispozici. Jistý průlom do této problematiky přinesl zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole, (konkrétně § 26), který však nebyl v platnosti v době provedení kontroly (v roce 2010). Magistrát dále v odůvodnění svého závazného stanoviska uvedl, že při svém rozhodování vycházel z hodnocení zpracovaných Ing. arch. Miroslavem Kroulíkem a prof. Ing. arch. Ivanem Rullerem, která podle Magistrátu „stav objektu z hlediska jejich zachování hodnotí ještě pregnantněji než stavebně historický průzkum“. Magistrát tedy v souladu s § 50 odst. 4 správního řádu hodnotil podklady podle své úvahy a při rozhodování se v předmětném řízení přiklonil právě k takovým důkazům, které demolici domu čp. 1502 připouštějí, neboť podle nich dům čp. 1502 již všechny kulturněhistorické hodnoty ztratil. Zhodnocení podkladů, na základě kterých dospěl Magistrát k jednoznačnému závěru, že dům pozbyl všech svých kulturněhistorických hodnot, bylo na správním uvážení Magistrátu, přičemž prostor pro takové uvážení shromážděné podklady jednoznačně poskytovaly. Právě takováto zjištění týkající se zpracovávání stavebněhistorických průzkumů pak Ministerstvo kultury vedla k tomu, aby předložilo Poslanecké sněmovně návrh zákona o ochraně památkového fondu, který předpokládá, že i problematika zpracovávání stavebněhistorických průzkumů bude regulována.

V podnětu dále uvádíte, že povolení demolice domu je v rozporu s nařízením vlády č. 66/1971 Sb., které požaduje objekty vykazující dílčí hodnoty (památkové nebo urbanistické) zachovat v hmotné podstatě. Ke kulturněhistorickým hodnotám dotčeného domu Magistrát v odůvodnění svého závazného stanoviska uvedl, že jejich „posouzení nemůže vycházet z původního stavu domu v jeho původní urbanistické situaci, ale z jeho současného stavu a ze současné urbanistické situace, tj. skutečného stavu věci. Obě charakteristiky (stav domu a urbanistická situace) vykazují dramatický negativní rozdíl mezi stavem v době výstavby a stavem dnešním. Oproti dnešnímu stavu byla v době po postavení domu přiléhající komunikace na nižší úrovni, dům byl částí blokové zástavby, nikoliv nárožní a měl jinou vnitřní dispozici. Byly také zrušeny pavlače, dům ztratil i původní konstrukce, trámy byly částečně nahrazeny ocelovými nosníky, veškeré dveře a dveřní zárubně (kromě dveří v mezipatrech schodišťového prostoru) a okna dvorního traktu byla vybourána a nahrazena běžnými prvky. To vše dle názoru MHMP OPP představuje ztrátu hodnot, chráněných z hlediska památkové péče“. Památková inspekce vidí jako nesporné, že dům čp. 1502 po ubourání sousední budovy Eliščiných lázní, kdy se dostal do pozice domu ukončujícího ulici Revoluční, ke které nebyl předurčen, a po několika následných výrazných stavebních úpravách ztratil kulturněhistorické hodnoty, ale zdaleka ne všechny. Právě tyto otázky byly předmětem dokazování a ne vždy se může Památková inspekce ztotožnit se závěry jednotlivých důkazů, nicméně tím, že by sama Památková inspekce přistoupila k hodnocení jednotlivých důkazů a na jejich základě sama vymezila to, co považuje za dochované kulturně historické hodnoty, by vykročila z mezí, které jí v případě přezkumu zákonnosti přísluší. Obecně lze tak připomenout, že dům slohově koresponduje s dalšími třemi domy v řadě ulice Revoluční, která je přerušena ulicí Klimentskou. Představuje tak typický příklad historizující městské zástavby 19. století, která do prostředí památkové rezervace v hlavním městě Praze neodmyslitelně patří. Na druhou stranu nelze pominout, že až do 70. let 20. století byla obdobná historizující architektura 19. století z hlediska zájmu památkové péče zcela opomíjena. Od 80. let 20. století se tento přístup ze strany odborné veřejnosti začal proměňovat, přesto však zůstává i v dnešní době nedoceněna a s tím také souvisí razantní zásahy, které se na daném domě negativně podepsaly.

Jak je již výše zmíněno, nařízení vlády stanovuje pro stavební činnost v rezervaci mj. podmínku, že veškeré úpravy objektů, které vykazují dílčí památkové nebo urbanistické hodnoty, dotýkají se vnitřní i vnější architektury, musí být řešeny a prováděny se zřetelem k trvalému zabezpečení jejich hmotné podstaty. Bylo tedy povinností Magistrátu ve smyslu nařízení vlády zkoumat, zdali je možné vztáhnout tuto podmínku i na daný případ. Magistrát v odůvodnění svého závazného stanoviska pouze konstatuje, že „*se jedná o stavbu nacházející se na území Pražské památkové rezervace (PPR), na stavební úpravy této stavby se vztahují ustanovení nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze ze dne 21. 7. 1971*“, kdy následuje neúplná (volná) citace nařízení vlády týkající se předmětu památkové ochrany na území pražské památkové rezervace: „*Předmětem památkové ochrany jsou na území Pražské památkové rezervace (PPR), kromě prohlášených kulturních památek rovněž stavby a plochy, které nejsou nemovitými kulturními památkami, ale které vykazují památkové nebo urbanistické hodnoty dotýkající se vnitřní i vnější architektury...Pro stavební úpravy nechráněných objektů a jejich souborů v PPR se v § 3, odst. 1, písmeno a) citovaného nařízení vlády stanoví podmínka, že musí být řešeny a prováděny se zřetelem k trvalému zabezpečení jejich hmotné podstaty, k jejich přiměřenému společenskému využití a dalšímu zhodnocování výtvarných a dokumentárních funkcí...*“. Z textu nařízení vlády bylo v této citaci mj. vynecháno slovo „dílčí“ uváděné ve spojitosti s památkovými a urbanistickými hodnotami, které však má při posuzování předmětného záměru svůj význam. V navazujícím odstavci pak Magistrát už pouze konstatuje, že „*předmětem ochrany z hlediska zájmů sledovaných státní památkovou péčí v tomto konkrétním případě v rozsahu podané žádosti jsou historické řemeslné prvky charakterizované ve stavebně historickém průzkumu domu čp. 1502, Revoluční 30, v k. ú. Praha – Nové Město (Mgr. Patrik Líbal 03/2014), v seznamu hodnotných historických řemeslných prvků na str. 9-11 jako hodnotné (kované mříže před balkóny severní fasády v 1. a 2. patře domu) a rovněž konzoly s mužskou hlavou, vsazené do všech supraport 1. patra (uvedené ve vyjádření k domu 1502 v Praze II Novém Městě, datovaném 18. 8. 2015, které zpracovala Taťána Petrasová)*“. Magistrát tento svůj názor uzavírá vysvětlením, že „*z předmětu ochrany potom vychází podmínka uložená ve výroku závazného stanoviska, která požaduje jejich zachování*“. V závěru odůvodnění závazného stanoviska Magistrát konstatuje, že *předložený návrh není v rozporu s předmětem ochrany stanoveným výše citovaným nařízením...a proto odstranění domu čp. 1502 a dvorního objektu bez čp. na pozemku parc. č. 330 připustil (v případě dvorního objektu v souladu s NPÚ ÚOP HMP), společně se základní podmínkou tak, jak je uvedeno ve výrokové části závazného stanoviska*“. Tento závěr (o tom, co je předmětem ochrany v případě domu čp. 1502) nekoresponduje s výše citovaným nařízením vlády, konkrétně s ust. § 3 odst. 1 písm. a), podle kterého se památková ochrana v památkové rezervaci v hlavním městě Praze vztahuje pouze na věci nemovité. V daném případě se jedná o nesprávné posouzení věcné stránky – rozhodnutí, kterým Magistrát schválil odstranění domu čp. 1502, vycházelo mj. z nesprávného posouzení kulturněhistorických hodnot domu čp. 1502 a mylné interpretace předmětu ochrany stanoveného výše uvedeným nařízením vlády o památkové rezervaci v hlavním městě Praze –, v jehož důsledku Magistrát nechránil zájmy státní památkové péče.

Památková inspekce neshledává, že by se Magistrát v odůvodnění předmětného závazného stanoviska nevypořádal s písemným vyjádřením Národního památkového ústavu, resp. s názorem vědecké rady generální ředitelky Národního památkového ústavu, jak v podnětu uvádíte, i když některé argumenty písemného vyjádření pominul – např. nezpochybil hodnoty domu čp. 1502 deklarované byť nepřesným popisem Národního památkového ústavu v písemném vyjádření a jasně popsané v posudku PhDr. Taťány Petrasové, CSc. K návrhu Národního památkového ústavu, aby byla prověřena možnost vyřešení urbanisticky závadné situace při (částečném) zachování domu čp. 1502, se Magistrát nevyjádřil. V odůvodnění

svého závazného stanoviska uvedl, že se neztotožnil s písemným vyjádřením Národního památkového ústavu. Argumentuje mj. tím, že „*písemné vyjádření je vnitřně rozporné...*“. Za rozpornost písemného vyjádření Národního památkového ústavu považuje Magistrát mj. „*konstrukci odůvodnění, které se odkazuje na závěry zasedání Vědecké rady generální ředitelky NPÚ, v jehož závěru je samotné demolici věnována první podmínka, která je formulována jako podmíněčná ve vztahu k navržené novostavbě.*“ Tuto konstrukci, která nemůže být oporou pro absolutní vyloučení demolice čp. 1502, však Magistrát považuje za chybnou, protože předmětem tohoto řízení byla pouze demolice čp. 1502. S tímto názorem Magistrátu se Památková inspekce ztotožňuje. K závěrům ze 14. zasedání vědecké rady generální ředitelky Národního památkového ústavu Magistrát uvedl, že „*k jednotlivým bodům nejsou uvedeny důvody, které vedly radu k těmto závěrům. Samotné formulace podmínek jsou v případě demolice podmíněčně vztažené k novostavbě anebo ke zjištění hodnoty samotného domu. Podmínky jsou obecně formulované, např. jako návrh není natolik přesvědčivý, stav...změnit k lepšímu.* Památková inspekce připouští, že některá tvrzení Národního památkového ústavu nejsou podložena přesvědčivými argumenty, stejně tak souhlasí s Magistrátem deklarovaným nedostatkem písemného vyjádření, kdy v něm „*zcela chybí, mimo odvolání na ustanovení nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze, co je považováno za předmět ochrany v tomto konkrétním případě a z jednotlivých částí odůvodnění...toto nelze ani dovodit*“. Národní památkový ústav se ve svém písemném vyjádření nezabýval předmětem ochrany podle citovaného nařízení vlády. Památková inspekce je tak nucena konstatovat, že ani písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče nesplňuje nároky na odbornou kvalitu.

K Vašemu názoru, že vyjádření Národního památkového ústavu jakožto institucionální vyjádření odborné organizace státní památkové péče, zejména je-li opřeno o názor vědecké rady, nelze klást na roveň posudkům zadaným investorem, Památková inspekce uvádí, že hodnocení podkladů (viz výše rozvedený § 50 odst. 4 správního řádu), a tedy i písemného vyjádření Národního památkového ústavu, je na správním uvážení správního orgánu. Písemné vyjádření, které je jako podklad pro závazné stanovisko důkazem ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 ve spojení s § 154 správního řádu, je sice obligatorním, nikoli však obsahově závazným podkladem pro rozhodování správního orgánu. Nebylo tedy povinností Magistrátu respektovat závěry písemného vyjádření odborné organizace. Žádný právní předpis neukládá správnímu úřadu, aby rozhodoval vždy v souladu pouze s jedním z důkazů. Síla důkazu spočívá v jeho vypovídací hodnotě. V daném případě, jak je již uvedeno výše, písemné vyjádření však takové nároky nesplnilo. Kromě posudku PhDr. Taťány Petrasové, CSc., měl správní orgán k dispozici (a opatřil si) jiné důkazy ke zjištění stavu věci a okolností pro ochranu veřejného zájmu. Důkazů, které domu čp. 1502 nepřiznávají žádné nebo téměř žádné hodnoty, z nichž některé dokonce podpořily odstranění domu čp. 1502, byla většina, ať už to byl stavebněhistorický průzkum Mgr. Patrika Líbala nebo výše uvedené posudky.

V podnětu dále poukazujete na „účelové“ zacházení s podklady, kdy v odůvodnění předmětného závazného stanoviska při hodnocení Vašeho stanoviska Magistrát uvedl, že „*není zřejmé, z jakého konkrétního podkladu názor Klubu vychází a o co se opírá tvrzení, že dům vykazuje zřejmou architektonickou hodnotu a co konkrétně v tomto případě zřejmou architektonickou hodnotou je*“. Ve zmíněném stanovisku je podle Vašeho názoru „*tato teze stručně a lapidárně rozvedena v několika jasných bodech, které přinášejí i další argumenty proti demolici domu*“. Památková inspekce uvádí, že hodnocení je vždy otázkou subjektivního náhledu hodnotitele. Zároveň si je Památková inspekce vědoma, že ve stanovisku, které Klub Za starou Prahu předložil do předmětného řízení, jsou jasně a nesporně popsány hodnoty domu čp. 1502, Revoluční, a to i ve vztahu k památkové rezervaci v hlavním městě Praze.

K Vašemu podnětu k přezkoumání závazného stanoviska Památková inspekce uvádí, že po prostudování spisového materiálu a zvážení všech okolností dospěla k závěru, že pro přezkum závazného stanoviska č. j. S-MHMP 1911623/2015 ze dne 2. 12. 2015 není dán jednoznačný právní důvod. Památková inspekce neshledala zásadní rozpor tohoto závazného stanoviska s právními předpisy.

Památková inspekce si je vědoma, že v daném případě jsou důvodné pochybnosti o zákonnosti závazného stanoviska na samé hranici, kdy již její posuzování přechází do hodnocení věcné správnosti. Právě tato hranice mezi přezkumem zákonnosti a věcné správnosti představuje jeden ze základních limitů, proč musí Památková inspekce v souladu s ustanovením § 94 odst. 1 a § 96 odst. 2 správního řádu pečlivě vážit, zda jsou dány důvody k zahájení přezkumného řízení. Vzhledem k těmto okolnostem se Památková inspekce rozhodla přezkumné řízení nezahájit.

JUDr. Martin Zídek
ředitel Památkové inspekce
Ministerstva kultury